

Onderwerp Lokaal Hitteplan 2021
Steller M. Bos

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon	050 - 367 7229	Bijlage(n)	1	Ons kenmerk	
Datum	30 juni 2021	Uw brief van		Uw kenmerk	-

Geachte heer, mevrouw,

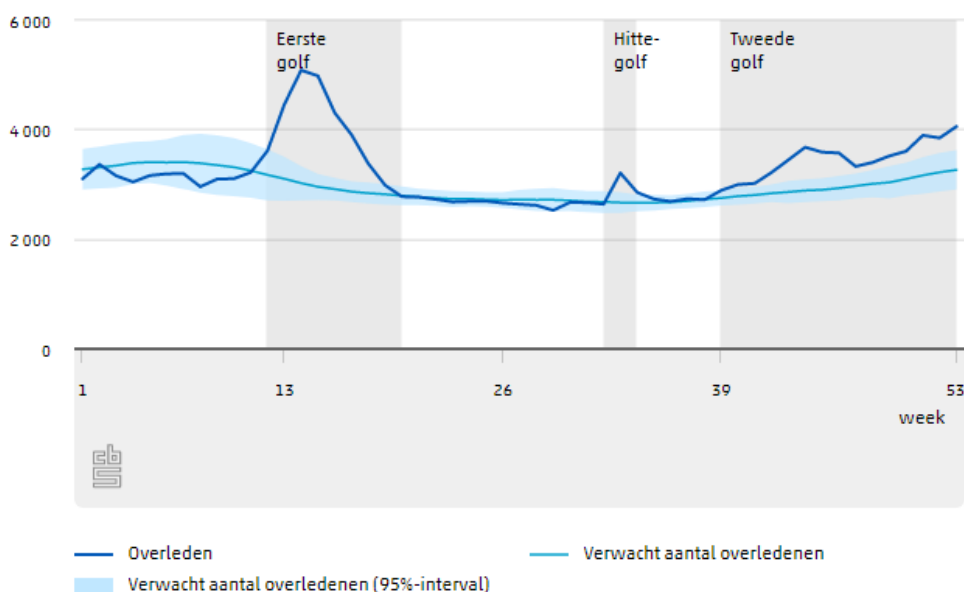
In het voorjaar van 2020 stemde u in met onze Uitvoeringsagenda Klimaatbestendig Groningen. Een agenda met veel verschillende activiteiten en maatregelen om ons zo goed mogelijk op een veranderend klimaat voor te bereiden. De consequenties hiervan zijn divers. Aanpassingen in zowel het fysieke als sociale domein zijn nodig om de effecten op de gezondheid, veiligheid en hoge leefbaarheid van onze inwoners en gemeente ook in de toekomst te kunnen behouden. Hiernaast kan de rol van de gemeente ook zeer verschillend zijn. De gemeente heeft in de openbare ruimte bijvoorbeeld een regisserende rol. Onder anderen door het nemen van fysieke groene maatregelen. Het Groenplan, Vitamine G, zet daar bijvoorbeeld op in. Ook in relatie tot hitte. Naar een betere invulling van onze regulerende rol doen we dit jaar onderzoek wat betreft de juridische (on)mogelijkheden in het ruimtelijke domein wat betreft vergroening. Uw raad is daarover onlangs geïnformeerd. Tenslotte heeft de gemeente een faciliterende en stimulerende rol. Dit vullen we in via subsidietrajecten zoals Steenbreek en ondersteuning in groen-participatie-trajecten.

In onze agenda hebben we ons echter altijd een belangrijke communicatieve en participatieve rol toegedeeld. Klimaatbestendig worden is immers niet alleen iets van overheden. Hierin hebben we allemaal een rol te spelen. We moeten in toenemende mate samenwerken om onze kwaliteit van leven ook in toekomst op niveau te kunnen houden. Het Lokaal Hitteplan in de gemeente Groningen is hiervan een mooi voorbeeld.

Waarom een lokaal hitteplan?

De klimaatverandering uit zich in een aantal zaken. Zowel op het fysieke vlak als aan de gezondheidskant kan dit problemen en klachten geven.

Aanhoudende hitte kan bijvoorbeeld leiden tot serieuze gezondheidsklachten. Effecten als gevolg van hoge temperaturen en vochtverlies variëren van lichte verschijnselen, zoals vermoeidheid en hoofdpijn, tot ademhalingsproblemen en ernstige aandoeningen als hartfalen, met mogelijk levensbedreigende gevolgen. Ook speelt luchtverontreiniging een rol (door hoge ozongehaltes en zomersmog). Dit leidt tot meer luchtwegaandoeningen. Dit is met name het geval bij kwetsbare groepen, zoals ouderen, jonge kinderen en thuis- en daklozen. Bekend is dat hittestress leidt tot een groeiend aantal zieken, ziekenhuisopnames en sterfgevallen. Een hittegolf is in de oversterfte cijfers van het CBS vaak terug te vinden. In de oversterfte grafiek van 2020 is naast de coronapieak van voorjaar en winter 2020 duidelijk de hete periode in de zomer zichtbaar.

Bron: CBS

De hittegolf in week 33, van 10 tot en met 16 augustus 2020, eiste in Groningen en Drenthe bijvoorbeeld vijftig mensenlevens, vooral ouderen en zorgbehoevenden werden het slachtoffer. Het CBS vergeleek de extra sterfte in deze week met de gemiddelde sterfte in de dertien weken daarvoor. Toen was er geen hittegolf en vielen er relatief weinig corona-doden. Zodoende kan de extra sterfte voor het overgrote deel worden toegeschreven aan hitte¹.

Naast gezondheidsklachten is ook de fysieke omgeving onderhevig aan klimaatveranderingen. Zo zien we steeds meer heftigere piekbuien met potentieel wateroverlast, perioden van droogte met mogelijke schade aan

¹ <https://www.dvhn.nl/extra/De-hittegolf-in-augustus-eiste-in-C3%A9C3%A9n-week-meer-dan-50-mensenlevens-in-Drenthe-en-Groningen.-Vooral-ouderen-en-zorgbehoevenden-werden-het-slachtoffer-25964491.html>

infrastructuur en ons vastgoed. Ook is hitte met name binnen de bebouwde kom een toenemend probleem. Mondiaal nemen de gemiddelde temperaturen gestaag toe. In de zomer ontstaan er vaker langere perioden met warm weer. Hittegolven komen vaker voor en duren vaak ook langer dan voorheen. In bebouwd gebied zorgt dit in toenemende mate voor problemen. Deze gebieden warmen immers nog harder op dan het buitengebied. Afhankelijk van de hoeveelheid schaduw en het percentage onverhard oppervlak kan er een zogenaamd hitte-eiland effect ontstaan. In sommige gevallen ligt de (piek) temperatuur in zo'n eiland 10 graden Celsius hoger dan in het buitengebied.

Hitte is dus in toenemende mate een probleem voor onze gezondheid en ons welbevinden. Via onze Uitvoeringsagenda Klimaatbestendig Groningen zijn verschillende maatregelen aangegeven. In het fysieke domein kent dit met name een uitwerking in ons Groenplan, Vitamine G. Dit bijvoorbeeld door meer te investeren in groene maatregelen in het openbaar gebied. Alleen fysieke maatregelen zullen helaas niet voldoende zijn om gezondheidsschade te voorkomen. Zeker niet bij de kwetsbare groepen. Daarom hebben wij het Lokaal Hitteplan als actie in de uitvoeringsagenda opgenomen.

Het plan richt zich samen met de lokale gezondheidszorg, het zorgwelzijnswezen en andere maatschappelijke organisaties op het extra ondersteunen, faciliteren en informeren van kwetsbare groepen ten tijde van hitte.

Naast dat we vanuit gemeentelijk perspectief aandacht besteden aan het voorkomen en verminderen van hittestress, ziet ook het Rijk de noodzaak voor klimaatadaptief handelen. In diverse beleidsdocumenten, zoals de Nationale Adaptatie Strategie en het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie, worden gemeenten aangespoord aan de slag te gaan met dit thema. Het Lokaal Hitteplan is dan ook een lokaal ingestoken aanvulling op het reeds bestaande Nationale Hitteplan en treed tegelijkertijd in werking. Het richt zich specifiek op de in onze gemeente aanwezige kwetsbare groepen en de verschillende organisaties die daar annex aan zijn. Hierbij is in beginsel voor de zomer van 2021 gekozen om vooral te richten op dak- en thuislozen en eenzame, thuiswonende ouderen.

Wat staat er in het Lokale Hitteplan 2021?

Het plan voor 2021 bestaat met name uit laagdrempelige communicatieve acties en maatregelen. Samen met de betrokken organisaties proberen we zoveel mogelijk de kwetsbare groepen op een simpele manier te wijzen op de mogelijke risico's van hitte. Het is echter niet alleen informatie voor het kwetsbare individu. Al onze inwoners worden zoveel mogelijk bereikt door gebruik van bijvoorbeeld onze gemeentelijke communicatiekanalen. Het betreft vrij eenvoudige informatie over zonnewering en voldoende drinken ten tijde van hitte.

Hiernaast gaat het in het plan ook om slimme organisatorische zaken zoals het verzamelen van emailadressen via onze WIJ teams om gerichte communicatie uit te voeren of het op de kaart zetten van bestaande watertappunten in de stad en dit vervolgens via de thuis- en daklozenorganisaties te verspreiden. Ook biedt het plan acties gericht op de professional. Handelingsperspectieven in tijden van hitte zijn ook voor de medewerker van de betreffende zorg- en welzijnsinstelling of maatschappelijke organisatie nog niet altijd bekend.

Intentieovereenkomst Lokaal Hitteplan gemeente Groningen

Er zijn veel verschillende maatschappelijke organisaties voor dit proces benaderd. Ondanks het Coronajaar is een flink aantal van deze organisaties de samenwerking aangegaan met de gemeente. Deze samenwerking wordt bekrachtigd door de ondertekening van een Intentieovereenkomst Lokaal Hitteplan. De organisaties zijn:

- Leger des Heils
- Lefier
- Wender (voorheen ZIENN/Het Kopland)
- Limor
- WIJ Groningen
- GGD Groningen
- TSN Thuiszorg
- Nijestee
- ZINN

Deze organisaties kleuren uiteraard het Lokaal Hitteplan 2021. Niet alle kwetsbare groepen worden er mee bereikt. Het Lokaal Hitteplan is daarmee ook een groeimodel. We zien het als een start voor meer.

Vervolg

Na het zomerseizoen worden de acties uit het Hitteplan geëvalueerd. De uitkomsten daarvan vormen weer input voor het Lokaal Hitteplan 2022. Zo scherpen we het hitteplan ieder jaar weer opnieuw aan en sluiten we direct aan bij de behoeften van de kwetsbare doelgroepen. Ervaringen tijdens voorgaande hitteperioden zijn van groot belang om inzicht te krijgen in wat de doelgroep nodig heeft in tijden van hitte.

Hiernaast hebben we ook langere termijn acties beschreven. Acties die meer voorbereidingstijd kosten en daarmee niet in 2021 al tot uitvoering kunnen komen. Bijvoorbeeld een onderzoek naar het toevoegen van watertappunten in de openbare ruimte. Maar ook het benaderen van organisaties die op dit moment nog niet zijn aangesloten bij het Lokaal Hitteplan om alsnog aan te sluiten bij de samenwerking en daarmee een dekkend netwerk te ontwikkelen voor de kwetsbare doelgroepen in de gemeente. Behalve de openbare ruimte is ook het binnenklimaat in gebouwen belangrijk om hittestress te voorkomen. Om meer aandacht hiervoor te vragen en het belang hiervan te onderstrepen, zullen we met corporaties en verhuurders in gesprek gaan.

Op deze manier blijven we de komende jaren werken aan het voorkomen, beperken en aanpakken van door hitte gerelateerde gezondheids- en welzijnsproblemen, ziekte en sterfte.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.